

Châng Thlan: *Galatia 1:10.*

Zirlaite Tân:

Hriat Tûr: Paulan Chanchin tha rawngbâwltu ni tûra koh a nihna leh a zirtîrnate a sawifiah dân târlan.

Vei Tûr: Paulan thahnemngai leh tumruh tak chung a chanchin tha thutak chu humhim tum a, Galatia khuua zirtîrna dik lote a dodâlna lo veipui.

Tih Tûr: Pathian Lehkathûa thutakte nghet taka chelh a, humhim tûra theih tâwp chhuah.

THUPII THEN

I. Hriat Tûr: Paula Insawifiahna

- A Engtin nge Paulan Galatia bu tîr lamah hian koh a nihna leh thurin dik zirtîrnate sawi thei tûra thuneihna nei a nihzia a insawi fiah?
- B Engtin nge Paulan rawngbâwlnaa a mimal chanchin a sawi hian thuneihna neia inchhâlna a nemngheh? Engtin nge hetiang hi kohhrana hruaitu dangte pawhin tanfungah an hman?

II. Vei Tûr: Paula Thil Vei

- A Paula lekhathawn tîr lama eng thûte hian nge thurin dik lo a ngaih dân leh kohhran member-te chung a nghawng a neih dân a veizia târlang? Engati nge chutiang taka a vei?
- B Engtiang takin nge thurik dik lote hian kohhranah chhiatna a lo thlen tawh thin?

III. Tih Tûr: Tạng Vê Tlat Tûra Kohna Chu

A Thurin lama tûnlai kohhranin chona a hmachhawn, hum him tûra ãan kan khawh tlat a ngaihna chu engte nge ni?

B Bible thutakte Chiang taka kan hriatna leh Chanchin ãha ropui nâna Krista leh A taksa thawhpui zêl tûrin engte nge kan tih ngai ang?

KHAIKHÂWMNA: Paulan Galatia mîte hnêna a lekhathawn kha thuneihna nei leh Pathian khawngaihna thilthlâwnpêk chunnunzia tâwi kim taka sawia bul ãanin, diau lo takin thurin dik lote chu a dem nghâl a ni.

INZIRTÎR DÂN TÛR

RAHBI 1—Chawk phûr rawh

Thlarau ãhanna atâna thu pawimawh: *Paulan a puân chhuah Chanchin ãhâ kha tûnlâia Kristian rinna inngahna nghing thei lo chu a la ni reng a. Kan nun pêng tin rêng hi chû thuneihna hnuaia tukluh chu a ni vek tûr a ni.*

ZIRTÎRTÛTE PUÁL: Paulan zirtîrna pe thei tûra thuneihna neia a insawina chu thuneihna tâwp neitu dik: Isua Kristâ hnên aãanga a dawn chhâwn a ni tih hi uâr takin sawi ang che.

Tûnlai thiamna changkâng hmangin bengvârna thû kan inchâwk ngah thei ta hlê mai a. Chutih ruâlin, kan rilrem chiah lo va kan hriat ang chî hnâwlna tûra remchânaah pawh kan hmang nasa tho mai bawk a. Chutiang a nih tâk avâng chuan, kan chungâ thuneitûa kan pawm a zirin, thlîr dân leh pawm dân kan neih pawh a dang thei viau mai.

Paulan Galatia mîte hnêna lekhathawn a ziah lai hun kha chu chutiang a ni vê lo. Thuneitua inchhâla pui an tam a, anmahni kalh zâwnga ngaihdân neite chu thuneitua angah an inpawm lo deuh zêl a. Paula dodâltûte khân, chanchin thâ ni hawt lo kha chanchin ãhâh an chhâl a, Paulan thuneihna neia a inchhâlna pawh an hnial kalh a, chutiang chuan kohhran chhûngah rinhlelhna leh buaina chî an theh ta a ni. Paula erawh

chuan a thuneihna chu a mimal thiamnaa inngat ni lo vin, Isua Krista nêna an intawhna bâkah, thuchah a dawn— Chanchin Thâ chu a ni zâwk tih a sawi a ni.

Sawi ho tûrte: Paula kha chuan puang chhuak tûra tirh a nih ang takin Chanchin Thâ-ah leh amah Tirtu-ah chuan a rinna chu a ngat hmiah mai a ni. Nang khawiah nge i rinna i nghah vê? I thuneihna chu khawiah nge a awm?

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZIRTÏRTÛTE PUÂL: Kohhran hmasa hun ang tho vin, tûnlai hunah pawh hian, zirtîrna laipui chu amah Isua Krista, A nun leh rawngbâwlna kha a la ni reng a. Khatih hunlaite kha chuan, tûnlaia kim taka kan hriat tâk ang Thuthlung Thar bûa thuchuangte hi an la nei vê lo va. Mahse anni kha chuan hê leia A awm laia Isua lêngpui leh hriatna ataka neitûte kha an nei vê thung a. Chutah chuan rinchhan ngamna leh thuneihna chu a awm tel ngâl a ni. Paula chu tirhkoh a nih pawimawhna leh, a nihna chungchâng sawi nêp tûra beihna awmte pawh fiah takin hrilh ang che.

ZIR ZAUNA

I. “A Hnêna Finna Pêk A Nih Angin . . .” (2 Petera 3:15, 16.)

Bible zir mî tam zâwkte chuan khatin lai Kristian hmasâte khân Thuthlung Hlui kan tih bâk hi an la nei lo tih leh, Thuthlung Thar kan tihte hi chu kum zabi pahnihna lai vêla fawm khâwm chauh a ni tih an hria a. Chutichungin, *Petera Lehkathawn* 2-na hi chuan Paula lehkathawn kha Pathian Lehkathû emaw, chutiang dinhmunâ ding, ‘Pathian Lehkathu dangte’ zâwlpui angin a sawi a ni.

Bible zirtu mî thenkhat chuan *2 Petera* hi tlâi khaw hnû deuh a ziah, thuneihna pawh nei vê vak lo angin an sawi phah rêng a. Chûng mîte chuan, “Engtin nge a ziaktu hian Paula

Lehkathawnte chu Pathian Lehkha Thu dangte anga a sawi theih tehlu ni?" tiin zawhna an siampah a ni.

A hmasa berin, Kohhran hmasâte khân a chhûngah hian thâwkkhumtu nung a awm a ni tih an pawm a. Paula pawh telin, tirhkote kha mi phûr satlaiah mai ni lo vin, thlarâu mî tak, ngaihdân thâ leh hriatthiamna ril tak nei, tûnlaia pastor leh zirtîrtûte kan ngaih ang deuh hi an ni.

Chutianga ngaihsân bîk an nihna chhan pawh, Krista kha ataka hmûin, an lo khawakpui tawh thîn a; khawvêla Amâ âiawhtu tlinga A ngaih an nih vâng a ni.

Chutiang chuan, tirhkohte thuziak leh zirtîrnate khân thuneihna bîk a keng tel a ni. Chutiang thuziakte leh zirtîrna chu Thuthlung Hlui huna Mosia Lehkhabu leh zâwlneite lehkhabû nênzâwl tâwk chiah a ni em tih chu inhniâl thei tak chu a ni a. Mahse, thuneihna sâng tak nei anga ngaih chu an lo ni ngêi sî a ni.

Chû thû chuan Galatia mîte hnêna Paula thusawi dinhmun min thlenpui ta a. Paula leh amah dodâltûte danglamna ber chu, Paulan tirhkoha a inchnâl theih laia, chûng mîten an inchnâl vê lo leh inchnâl vê thei pawh an nih lohna lai tak chu a ni. Chutianga inchnâl vê thei chu ni se, an inchnâl vê emaw, kohhran member-ten lo hniâl theihna an neih loh thû emawte chu sawi vê âwm tak an ni. Mahse chutiang tih theihna an tlâkchhamzia chu tâng hriat a ni. An tih vê theih tûr zawng chu: "Tirhkohte chu ni vê chiah lo mah ilang, Paula pawh tirhkoh chu a ni chiah bîk chuang hlei nênzâwl," tih chauh a ni.

Ngaihtuah teh: Amah dodâltûten Paula chung a tih ang khân, engtin nge tûnlai huna Bible thuneihna sawi nênzâwl tumtûte hian an tih vê thîn?

II. Paula Thuneihna (Galatia 1:11–24.)

Kan hmuh tâk ang khân, dodâltûte khân Paula chu amâ mimal nihna bâkah, koh a nihna leh a zirtîrna thû-ah an sawisêl

a. Khatih lai kum zabi pakhatna huna Grik-Rome huna mîte kha chuan zirtîrna kawnga hre zâu tiin anni kha an lo ngaisâng pawh a ni thei. Paula kha chuan Isuâ rawngbâwl laite kha a hmu vê hman lo va, chû chu amah pawhin a pawm a ni. Chuvâng chuan ani kha chu Petera anga han dahsân chu a harsâ pawh a ni thei e.

Chubâkah, Paula dodâla mîte Judaa siamtûte khân pîpûte thurochhiah an sawi uâr a. Hnam dân zah hi Juda te, Rome leh Grik mîte rilrem zâwng tak a ni bawk a. Tûnlai huna hmasâwnna tih hi an ngaihdân a ni vê lo va, an Hun Rangkachak chu khawvêl hun liam ta kha niin, thil hi a chhe tiâl tiâl angin an ngai tlat mai. Chutiang a nih avâng chuan, hriat phâk loh hun aţanga thil lo inhlân chhâwn zêl tawhte chu, tûn hnâi thilte âi chuan chungnung zâwk angin an ngai a. Grik leh Rome mîte chuan Juda hnam dânte chu âthlâk, âwmang lovaa ngaiin, an pawmpui lo. Mahse mi tam tak chuan an thlahtûte hnam mâwl lo nihna aţanga lo changkâng chho vê zêl an ni tih an hriat hi chuan mak an ti vê tho thîn. Thênkhat pheî chuan Grik-Juda nihte pawh an pawm a, Alexandra-a mi Philo pawh khân Plato khân Mosia hnên aţangin a ngaihdân a la chhâwng niin a pawm sî a ni. A tâwi zâwngin, thil hmuhchhuah thar hi ngaihthlut a ni lo va. Chuvang chuan Paula pawh kha thil thar tichhuaktu anga ngaiin, an ngaisâng lêm lo a ni.

Paula chhânna chu le? A dodâltûte kha an dik chiah a ni. A thurinte kha Isuan hê leia rawng a bâwl laia an inhmêlhriatna aţanga a dawn a ni vê lo rêng a ni. Tholeh, vâna awm Isu, vâna Pâ ding lama awm mêk hnên aţanga a dawn a ni. Hê inpuanchhuahna hi a dikin, a Chiang a, thiltitheî tak a ni a; hê leia Isuan rawng a bâwl laia lo lènpui tawh thînte ngêi pawhin an pawmpui a, chû thil avâng chuan “Pathian an châwimâwi” (vs. 24) a ni.

Judaten Pathian Leikhathû an hrilhfiah dân leh an sâkhaw tihdân phunga ţanfung ang chu amah sawisêltûte neih âia nasa

zâwk Paula khân a nei a. Mahse chû hriatna chu a sâwtpui vak lêm lo! Chû chuan kawng dik lo lamah a hruai zâwk a, Juda Kristiante tiduhdahtuah an ãanphah a. Dik tak chuan, amah dodâltûte mitlung a nih theihna tûr ang chîte kha chu, tirhkoh a nihna tûr kawng dâltu mai an ni zâwk.

Ngaihtuah teh: Rawngbâwltu dangten an rinchhan a, anmahni chu mi tling ni anga an inngaih theihna tûr ang chîte kha Paula rawngbâwlna atân chuan rinchhan tlâk a ni vê lo. Nang, koh i nihna leh nangmâ nuna Pathian khawngaihna changa i inhhâlna chu enge behchhanah i hman vê?

RAHBI 3—A Taka Nunpui Tûr

ZIRTÎRTÛTE PUÁL: Paulan a zirtîrna leh thuhiril kawnga thuneihna behchhan Isua Krista a hmang ang khân in pâwl member-te chu behchhana hmang vê tûrin chona siamsak ang che.

Ngaihtuah tûr: Paula dodâltûte khân an zirtîrnate behchhanah hnam dân (pîpûte thurochhiah) an hmang a. Kohhran nun leh mimal thlarau nun atân hian thurochhiah hian eng hmun nge a chan vê ang? Paula tirhkoh nihna kha a tîra kohhran banpui (hruaitûte) tân khân pawmpui mai a harsa vê deuh maithei e. Mahse a hnûah chuan ‘Pathian an châwimâwi’ thei ta tih kan hmû zui. Paula dodâltûte khân ani inhhâlna chu hmaichhanah chuan an sawisêl mai bîk lo. Khâng dodâltûten Paula khân a thil ngaihruatte sawi ni mai âwma an puh theihna tûrin Paula rawngbâwl dâna Chiang taka lo lang chu enge ni?

Ataka Nunpui Atâna Zawhnate: Engtin nge kan nun hian Pathian chu ataka awm ngêi a ni tih ringhleltûte hnênah finfiahna a neihtîr theih ang? Paulan ‘Chanchin Ṭha dik’ leh ‘chanchin ṭha dang’ a chungchâng a sawi a. Chutiang danglamna tak chu hriat mai har takte pawh a ni thei. Engtin

nge chanchin Ƨa suakte hi awihawm anga a lan laiin, Chanchin Ƨa dik hruai kan ni tih kan chian theih ang?

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZIRTÏRTÛTE PUÂL: *Galatia* hian kan thurin kan rinchhan tak min hirih a, chû chu thuneihna chungchâng a ni. Kristian nunah chuan thuneitu tâwp pakhat chiah, Isua Krista leh A lo nunpui leh puan Ƨhin Chanchin Ƨhâ chu a awm tih uâr takin sawi la. Keimahnî nuna mahni a inpuanchhuah leh nuntawng avângin chu lamah chuan min hîp a. Paulan thuneihna neia a inçhâlna chu hlâwk taka rawng a bâwlna leh nun lo danglam ta hlauh hmang khân târlan a ni. A hnuaiia tih tûr hmang hian mahni nuna thuneitûa an pawm inenfiah a, Pathian leh A Thû chu an nuna dahlal tûrin chona siamsak ang che.

Tih Tûr: In pâwlte chu an thil hriat chu engtin nge an hriat tih zâwt la. Entîr nân, engtin nge chhimtâwpa khawmual (Antarctic) a awm tih an rin? Chutah chuan mî eng zât nge awm? Chuta kal tawh hriat pawh an nei a ni maithei e, mahse engtin nge chû mi chu rintlâk a ni tih an hriat? Rintlâk a nihzia kawng hrang hrang an sawi hnûah, chumi chungchâng thuneitua an pawm dân leh Pathian Leikhathû pawh chutiang a nihzia chu i khâikhipui dân nia.